

סדר מועד | מסכת יומא מ"ט-נ"ה
פרשת שלח | י"ט-כ"ה בסיון (30 למאי- 5 ליוני)

דף מ"ט: הכוהן הגדול והמחנה

ביום הכיפורים היה הכוהן הגדול נכנס לקודש הקודשים עם כף ועם מחנה (המחנה היא כף גדולה). בכף היתה קטורת ובמחנה היו גחלים.

בקודש הקודשים, הניח הכוהן הגדול את המחנה עם הגחלים על הרצפה, ואחר כך שפך את הקטורת על הגחלים.

אלא שהוא לא שפך את הקטורת ישר מהכף. תחילה הוא היה צריך לעשות דבר מסובך מאוד. הוא היה צריך להחזיק את הכף, ולשפוך ממנה את הקטורת לתוך שתי הידים שלו. העבודה הזו היא אחת העבודות הקשות והמסובכות שבבית המקדש.

אך בכל זאת הצליח הכוהן לעשות זאת?

יש מסבירים, שהוא החזיק בשיניו את הידית של המחנה, וכך הצליח להפוך את-אט את המחנה ולשפוך את הקטורת לתוך פיות ידיו.

דף נ': שלושה סוגים של קורבנות

בדף היומי לומדים על שלושה סוגים של קורבנות:

"קורבן יחיד": קורבן יחיד הוא קורבן שהביא אדם לבד. יש אנשים שחייבים להביא קורבן, למשל, מצורע שנהיה טהור, ויש אנשים שהתנדבו להביא קורבן לבית המקדש. כל אלה נקראים "קורבן יחיד", כי הם שייכים לאדם אחד.

"קורבן השותפים": כששני אנשים רוצים לנדב קורבן יחד, הם יכולים לקנות בהמה מכסף ששייך לשניהם, ולהקדיש אותה לקורבן עולה או לקורבן שלמים, וכאשר יוקרב הקורבן, הוא יכפר על שניהם, כי הוא קורבן של שניהם.

"קורבן ציבור": קורבן ציבור הוא קורבן שיש מצוה מהתורה להביא אותו עבור כל עם ישראל בזמנים שהתורה קבעה, או במקרים מסוימים. למשל, קורבן התמיד, מקריבים פעמים בכל יום, פעם בבוקר ופעם אחת בין הערבים. גם קורבנות המוסף, שבשבתות ובחגים, הם קורבנות ציבור.

קורבנות הציבור שמובאים לכפרה על עונות, מכפרים על עוונותיהם של כל בני ישראל.

דף נ"א: פרוכת קודש הקודשים

בבית המקדש היה היכל, שבסופו היה חדר גדול שנקרא "קודש", ובו היו המנורה, מזבח הזהב ושולחן לחם הפנים. בסוף ההיכל היה קודש הקודשים.

בתורה נאמר, שצוין הקודש לבין קודש הקודשים צריכים לקבוע מחיצה שתבדיל ביניהם. ובאמת, בבית המקדש הראשון נבנה קיר בעובי אמה (חצי מטר בערך), בין ההיכל לקודש הקודשים.

אבל בבית המקדש השני לא בנו קיר אלא תלו פרוכות בין הקודש לבין קודש הקודשים, זאת מפני שבבית המקדש הראשון היה בגובה עשרים אמה בלבד, אך בית המקדש השני היה בגובה אמה (כמו בגין בן עשרים וחמש קומות). כדי לבנות קיר גבוה כל כך, צריך שהבסיס שלו, התחלת הקיר למטה, יהיה רחב מאוד, אי אפשר לבנות אותו על בסיס של אמה אחת בלבד. לכן לא בנו קיר אלא תלו פרוכות.

מן התלמוד

סדר מועד,

מסכת יומא, דף נ"א

"ורבנן אמרי כך: הני מילי במשכן, אבל במקדש שני, כיוון דלא הואי אמה טרקסין, ובמקדש ראשון הוא דהואי, ואיסתפקא להו לרבנן בקדושתה אי כלפנים אי כלחוץ, ועבוד שתי פרוכות."

איסתפקא - הסתפקו
בקדושתיה - בקדושתו

ח

הסבר: חכמים אמרו שבמשכן אמנם הייתה רק פרוכת אחת בין הקודש לקודש הקודשים, אבל בבית שני, מכיוון שלא היה קיר בשם "אמה טרקסין" שהבדיל בין השניים, הסתפקו חכמים לגבי קדושת מקומו, ועשו שתי פרוכות.

על המפה

מצודות טגארט ובנין משטרת רמת גן

משטרת רמת גן נבנתה בתחילת שנות ה-40 של המאה העשרים כאחת מ"מצודות טגארט", שנבנו ברחבי הארץ ביוזמתו של צ'ארלס טגארט בתקופת המנדט הבריטי. ב-1946 תקף כוח של האצ"ל את בניין המשרה כדי לשדוד את מחסן הנשק והתחמושת שלה. במהלך הקרב נהרגו שלושה אנשי אצ"ל, והרביעי, דב גרונר, נפצע ונפל בשבי, ומאוחר יותר הוצא להורג. לזכר הנופלים הוקמה מאוחר יותר אנדרטה מול בניין המשרה, בה נראה אריה קטן, המסמל את "גור אריה יהודה", נושך אריה גדול המסמל את הבריטים. כיום משמש המבנה את משטרת ישראל.

דגם של מצודת טגארט במוזיאון לח"י
(Wikipedia, TaBaZzz)

★ | מן ההסטוריה

התקפת האצ"ל על משטרת רמת גן

בתאריך כ"ב ניסן תש"ו ערך האצ"ל התקפה על תחנת המשטרה הבריטית ברמת גן, במטרה להחרים נשק שהיה נחוץ לארגון לשם פעולותיו. בהתקפה השתתפו 40 לוחמים, שהתחלקו לשתי קבוצות חסימה שחסמו את התנועה בכביש הסמוך, קבוצת פריצה וקבוצת סבלים. הלוחמים חדרו לתחנה במשאית כשהם מחופשים לשוטרים המובילים אסירים ערבים. הם הצליחו להעמיס את הנשק על המשאית, אולם בחילופי האש עם הבריטים נהרג מפקד הפורצים יעקב זלוטניק, ודב גרונר נפצע ונפל בשבי. שאר הלוחמים הצליחו להימלט ולהסתיר את הנשק. הייתה זו אחת המעולות הנועזות ביותר של האצ"ל.

האנדרטה לזכר דב גרונר ולנופלים בהתקפה על משטרת רמת גן (נראית ברקע) (Wikipedia)

מתפללים

לפניכם אירוע שעורר התלבטות גדולה:

יוני בן ה-15 הלך ברחוב כאשר ראה לפתע את חברו יוסי קונה ב"פיצוציה" 2 בקבוקי בירה. יוני הופתע מאוד לראות שיוסי קונה בירה, והתלבט מה עליו לעשות. האם להעלים עין? האם לדבר על זה עם יוסי או שאולי עליו לספר את זה להוריו של יוסי?

מצד שני:

אולי יוסי כן קנה את זה לעצמו, וזה לא טוב ולא נכון בגיל הזה. כדי שיוסי לא יתדרדר חלילה, על יוני לספר על כך להוריו של יוסי, שהם מכירים אותו הכי טוב, ושהם יחליטו מה הכי נכון לעשות ואיך להגיב.

מצד אחד:

אולי יוסי לא קונה את זה לעצמו, אלא למישהו אחר, ואולי זה משהו חד פעמי, לכן הדבר הנכון זה להעלים עין ולא לדבר על זה עם אף אחד. אולי בהזדמנות כדאי לדבר על זה עם יוסי, אבל אז יש חשש שיוסי יכעס עליו בגלל שהוא ראה אותו קונה את הבירה.

...ואמה? פתחם?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה והתפללתם עליה אתם מוזמנים לשחק אותנו ואולי היא תתפרסם אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים

חמד* של מושג

מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

כ' בסיוון

כ' בסיוון הוא יום שיש הנוהגים לצום ולהתענות בו. הוא נקבע ליום צום בפעם הראשונה על ידי רבנו תם בעקבות עלילת דם בצרפת ב-1171, ולאחר מכן נקבע שוב אחרי פרעות רינדפלייש ב-1298, ואחרי גזירות ת"ח ות"ט. כמו כן, הוא נקבע כציון לשואת יהודי הונגריה. בתאריך זה גם התחולל הקרב הקשה בסולטאן יעקוב במהלך מלחמת לבנון הראשונה.

4 דקות

מי אני?

1. היה לוחם באצ"ל.
2. במהלך ההתקפה על משטרת רמת גן נפצע ונפל בשבי הבריטים.
3. הבריטים דנו אותו למוות בתלייה.
4. אנדרטה לזכרו ולזכר חבריו עומדת ברחוב ז'בוטינסקי ברמת גן, מול תחנת המשטרה.

ל. מ. מ. מ. מ. מ.

4260	3930	3880	3828	3728	3408	3340	2934	2883	2448	2448	2238	1948	0		
															
495 חתימת התלמוד	רבי יהודה הנשיא	רבי עקיבא	חורבן ביהמ"ק ה-2	הלל הזקן	הקמת ביהמ"ק ה-2	-422 חורבן ביהמ"ק ה-1 וגלות בבל	חונת ב"מ"ק ה-1	שלמה המלך	דוד המלך	מתן תורה	-1311 יציאת מצרים	אפרים ומנשה	-1521 בניי במצרים	-1812 אברהם אבינו	-3760 בריאת העולם

סדר מועד | מסכת יומא, דפים נ"ב - נ"ה

דף נ"ב: הפעמונים של הכוהן הגדול

הכוהן הגדול לבש שמונה בגדים. אחד מהם היה מעיל, שבשוליו (למטה, בקצה), היו פעמונים שצלצלו והשמיעו צלילים בשעה שהכוהן הגדול היה מהלך, כפי שכתוב בתורה בספר שמות: **"וְנָשַׁמַע קוֹלוֹ בְּבֹאוֹ אֶל הַקֹּדֶשׁ לִפְנֵי ה' וּבְצֵאתוֹ".** כלומר, שכאשר הכוהן הולך, ישמע קול הפעמונים. מדוע צריך שישמעו את קול הפעמונים? מפני שכשהולכים למלה, אין נכנסים לחדרו סתם, צריך לבקש רשות, הוא הרי מלך מוכבוד. ודאי שצריך קד ללבד גם את הקדש, ולכן אמרה התורה לחבר פעמונים למעילו של הכהן הגדול, וכך הוא כאילו מודיע שהוא מגיע ונכנס. והנה, **ביום הכיפורים בחלק מן הזמן הכוהן הגדול לבש רק ארבעה בגדים, המכונים "בגדי לבן"**, ולא לבש מעיל וגם לא פעמונים. רבנו חננאל מסביר, שביום הכיפורים עם ישראל זוכים לחיבה ואהבה מיוחדת מה', והמלך מרשה לכוהן הגדול, השליח של עם ישראל, להיכנס אפילו מבלי להודיע לפני כן.

דף נ"ג: שלוש פסיעות אחרונות

ביום הכיפורים, כשהכוהן הגדול סים להקטיר את הקטורת בקודש הקודשים ורצה לצאת החוצה, הוא פסע אחרונות, כשפניו מופנות קדימה, כי בתוך קודש הקודשים יש את ארון העדות, שבתוכו לוחות הברית, ואין זה מוכבד לצאת בדרך הרגילה ולהפנות את הגב לארון העדות. למיכך יצא הכוהן הגדול כשהוא הולך אחרונות ופניו לכיוון הארון. התלמוד מצין הלכה דומה, לגבי תפילת העמידה. כשאנחנו מסיימים את תפילת העמידה, אנו פוסעים שלוש פסיעות לאחור, וקדים עם הראש כמו אדם שנמרד לשלום. מדוע אנו עושים כן? כי בתפילה דיברנו עם המלך הקדש, ואי אפשר להסתובב פתאום וללכת. הדבר אינו מוכבד. לכן פוסעים אחרונות שלוש פסיעות וקדים לשלום.

דף נ"ד: אבן השתיה

בקודש הקודשים היתה אבן שבלטה מהקרקע. האבן הזו התגלתה בתקופת הנביאים הראשונים, על ידי שמואל הנביא ועל ידי דוד מלך ישראל, והם קראו לה **"אבן השתיה"** - "שתיה" מלשון תשתית ויסוד, כי מהאבן הזו נברא העולם, היא היסוד של העולם.

היכן נמצאת היום אבן השתיה? רבי דוד בן שלמה אבן זמרא, שחי לפני כארבע מאות וחמישים שנים, כותב בספרו (שו"ת רדב"ז), כי מבנה "כיפת הסלע" שבגן המוסלמים על הר הבית, נבנה בדיוק מעל אבן השתיה. מבנה כיפת הסלע, הוא המבנה בעל הגג העגול המצופה בזהב.

דף נ"ה: "אחת. אחת ואחת. אחת ושתיים"

ביום הכיפורים אומרים בתפלת מוסף את **"סדר העבודה"**, ומזכירים את סדר עבודת הכוהן הגדול בבית המקדש ביום הכיפורים. אחת העבודות שלו היתה להזות מדם הקורבנות מול הכפורת שעל ארון העדות. כך אנו אומרים בתפילה: **"אחת. אחת ואחת. אחת ושתיים. אחת ושלוש. אחת וארבע. אחת וחמש. אחת ושש. אחת ושבע."** מה פרוש הדברים? הכוהן הגדול היה צריך להזות פעם אחת למעלה, ועוד שבע הזאות למטה. כדי שהוא לא יתבלבל הוא ספר אותן, וכה אמר: "אחת" - ומזה למעלה. אחר כך היה אומר "אחת ואחת" ומזה למטה. מה הפונה "אחת ואחת"? אחת למעלה, כבר הזיתי, ועכשיו אני צריך להזות למטה. אחר כך אמר "אחת ושתיים", כלומר, אחת למעלה כבר הזיתי, ועכשיו אני צריך פעם שניה להזות למטה. וכך היה אומר, עד שהגיע ל"אחת ושבע". אחת למעלה עשיתי, ועכשיו אזה פעם שביעית למטה.

דבר תורה

האנשים שנבחרו לרגל את הארץ היו אנשים גדולים: **"ראשי בני ישראל המה"**. בנוסף, הם היו חלק מעם ישראל שראה את הניסים הגדולים שעשה הקב"ה במצרים. למיכך יש לשאול: כיצד ייתכן והם חטאו במאית ארץ חמדה וחששו מהכניסה לארץ? ה"שפת אמת" מבאר כי חששם של המרגלים לא נבע מפקפק ביכולתו של ה' להניסים לארץ, כי אם מהשינוי שיתחולל עם הכניסה לארץ ישראל. במדבר היו ישראל תחת הנהגה ניסית, והיו חופשיים מכל עבודה חומרית-גשמית. לא היה צורך לעבוד כדי להתפרנס, ולא היה צורך לעסוק בעניינים מדיניים-כלכליים שהם לחם חוקה של מדינה. המציאות הזאת הייתה נוחה בעיניהם וחששם היה כי הכניסה לארץ תחייבם לעסוק יותר בענייני החומר. על כן העדיפו המרגלים את המשך שהותם במדבר תחת הנהגת הנס, מאשר הכניסה לארץ ישראל.

חידה!

הכוהן הגדול היה סופר את ההזאות שהיזה ביום כיפור. מתחו קו בין המושגים לבין המספר ששייך להם:

1. מספר סדרי משנה 13
2. מספר הפרקים בתהילים 120
3. מספר השנים ביוכל 6
4. מספר עיקרי האמונה של הרמב"ם 50
5. מספר שנות חייו של משה רבנו 150

120, 5, 13, 4, 50, 3, 150, 2, 6, 1: תח: עוזאבא

שאלות השבוע

1. למה פוסעים שלוש פסיעות לאחור בסוף התפילה?
2. למה בבית שני לא בנו קיר בין הקודש לקודש הקודשים?
3. מדוע אבן השתיה נקראה כך?

בין הפותרים נכונה תיער הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכות. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עלון עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il יש לציין את מס' העלון עליו אתם עונים.* בפיקוח רואה חשבון

